

Notă informativă cu referire la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Proiectul a fost elaborat în vederea executării Hotărîrii Curții Constituționale nr. 31 din 01.10.2013 pentru controlul constituționalității prevederilor articolului 11 alin. (4) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și articolelor 21 alin. (3) și 23 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (Sesizarea nr. 26a/2013).

Reieșind din concluziile Curții Constituționale invocate în Hotărîrea prenotată și pentru a evita neadmiterea riscului excesiv în sistemul financiar, în proiect se propun reguli speciale privind modalitatea de suspendare a actelor Băncii Naționale, ce țin de domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, actele Băncii Naționale cu privire la administrarea specială asupra băncii, actele Băncii Naționale adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii.

Astfel, s-a propus amendarea Legii cu privire la Banca Națională în vederea atribuirii Consiliului de administrație a competenței de examinare a contestațiilor împotriva actelor Băncii Naționale, care are ca scop examinarea actului contestat de către autoritatea care l-a emis, promovează și implementează politica în domeniu. Această competență a Consiliului de administrație a Băncii Naționale a fost preluată din alte state europene (România).

În același timp, pentru a evita interpretările eronate a cadrului legal și totodată reieșind din complexitatea și importanța sistemului financiar-bancar, se consideră judicios de a sublinia că în procesul de examinarea a actelor Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, a actelor cu privire la administrarea specială asupra băncii, a actelor adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii, **pot fi contestate doar sub aspectul procedurii de adoptare.**

Astfel, potrivit art. 26 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ, instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia, iar din alin. (1) al acestui articol se deduce limitele de acțiune a instanței și anume aceasta urmează să se pronunțe doar dacă a fost respectată procedura și prevederile legale și dacă nu a fost încălcată competența.

Proiectul cuprinde și amendamente la Legea contenciosului administrativ în vederea stabilirii condițiilor de suspendare a actelor Băncii Naționale, care derivă din raționamentele Hotărîrii Curții Constituționale prenotate.

Astfel, ”70.. Curtea reține că, **în vederea evitării abuzurilor** din partea reclamantului, legislația procesuală civilă lasă judecătorului posibilitatea de a aprecia întinderea și caracterul real, ireversibil al prejudiciului, a cărui producere iminentă este invocată de reclamant.

71. În această ordine de idei, Curtea observă că, potrivit art. 177 alin. (1) din Codul de procedură civilă, **în cererea de asigurare a acțiunii se indică motivele și circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii.** Astfel, legiuitorul a pus în sarcina persoanei care solicită asigurarea acțiunii prezentarea unor probe pertinente, care ar justifica necesitatea asigurării acesteia.

72. În context, Curtea menționează că măsurile provizorii, aplicate în fiecare caz separat examinat de instanța de judecată, **țin de substanța obiectului acțiunii.** Instanța urmează să dispună măsura provizorie, care menține starea de fapt pe durata examinării cauzei, **în circumstanțe în care în mod plauzibil se afirmă un risc al unei pagube ireparabile.**

73. Curtea menționează că judecătorii trebuie să dispună de împuterniciri și pârghii suficiente pentru a îndeplini actul de justiție, iar instituirea de către legiuitor a reglementărilor privind interzicerea aplicării anumitor măsuri asiguratorii poate interveni cu titlu de excepție doar în situații în care în mod cert se poate justifica că asemenea măsuri nu sunt de natură să influențeze executarea ulterioară a hotărârii.

74. Curtea reține că prin norma cuprinsă la art. 21 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ Parlamentul a aplicat un tratament diferențiat față de actele emise de Banca Națională în raport cu actele emise de restul autorităților publice, cu excepția actelor ce țin de retragerea licenței și lichidarea băncii, care nu mai pot constitui un proces reversibil în urma pierderii încrederii de către deponenți, scopul primordial fiind protecția drepturilor creditorilor și garantarea administrării corespunzătoare a băncii supuse lichidării. Mai mult, Curtea observă că retragerea licenței constituie inclusiv o măsură premergătoare inițierii procesului de lichidare, iar potrivit Legii instituțiilor financiare, la examinarea litigiului privind retragerea licenței instanța de judecată poate doar să recunoască faptul că acțiunile Băncii Naționale față de bancă sunt ilegale, retragerea licenței rămânând în vigoare. În respectiva situație Banca Națională urmează să repare prejudiciile materiale cauzate băncii.

75. De asemenea, Curtea menționează că, spre **deosebire de retragerea licenței și lichidarea unei bănci, nu toate actele emise de Banca Națională, potrivit prevederilor contestate, duc la un proces ireversibil.** Ba mai mult, în contextul celor expuse *supra*, **suspendarea executării acestora nu constituie o regulă aplicată de instanța de judecată, ci intervine ca o măsură de excepție,** în urma examinării individuale a fiecărei cauze deduse instanței spre soluționare.

76. Curtea reține că **instanța urmează să acționeze cu diligență** în cazul suspendării actului, luând în considerare necesitatea protejării intereselor deponenților, păstrării secretului depozitelor, precum și **neadmiterii riscului excesiv în sistemul financiar.”**

Astfel, Curtea a justificat exceptarea de la măsurile asiguratorii a actelor Băncii Naționale ce țin de retragerea licenței și lichidarea băncii, care nu mai pot

constitui un proces reversibil în urma pierderii încrederii de către deponenți iar scopul primordial fiind protecția drepturilor creditorilor și garantarea administrării corespunzătoare a băncii supuse lichidării. Ba mai mult, Curtea a observat că retragerea licenței constituie inclusiv o măsură premărgătoare inițierii procesului de lichidare iar potrivit Legii instituțiilor financiare la examinarea litigiului privind retragerea licenței, instanța de judecată poate doar să recunoască că acțiunile Băncii Naționale față de bancă sunt ilegale, retragerea licenței rămânând în vigoare. În respectiva situație Banca Națională urmează să repare prejudiciile materiale cauzate băncii. Prin urmare, proiectul a stabilit exceptarea suspendării actelor Băncii Naționale ce țin de retragerea licenței și lichidarea băncii

În plus, pentru a evita neadmiterea riscului excesiv în sistemul financiar **prin respectivul proiect de lege se propun reglementări speciale privind modalitatea de suspendare a actelor Băncii Naționale** ce țin de domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, a actelor cu privire la administrarea specială asupra băncii, a actelor adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de către aceasta sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii.

Astfel, proiectul stabilește că suspendarea actelor Băncii Naționale de către instanța de judecată poate fi cerută doar la cererea reclamantului concomitent cu înaintarea acțiunii, pentru a asigura temeinicia suspendării prin posibilitatea oferită părților, în special Băncii Naționale de a depune referința.

Ținând cont de impactul major pe care îl poate avea suspendarea actului Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, acestea urmează a fi suspendate de către instanța de judecată numai în cazul în care sunt respectate cumulativ anumite condiții obiective:

”a) executarea actului este susceptibilă de a provoca daune severe, care ar putea fi remediate cu dificultate și dacă au fost prezentate suficiente dovezi pentru a susține acțiunea;

b) reclamantul poate dovedi că suspendarea este necesară pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor sale;

c) prejudiciul care ar putea fi cauzat acestuia depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.”

În justificarea acestor condiții, invocăm *Recomandarea CE nr.(89)8 din 13 septembrie 1989 privind protecția provizorie acordată de instanță pe probleme administrative*, potrivit căreia “Atunci când o instanță este sesizată cu o contestație referitoare la un act administrativ, iar instanța nu a pronunțat încă o decizie, solicitantul poate cere aceleiași instanțe sau unei alte instanțe competente să ia măsuri de protecție provizorie împotriva actului administrativ. [...]

În decizia privind acordarea protecției provizorii solicitantului, instanța trebuie să ia în considerare toți factorii relevanți. Măsuri de protecție provizorii pot fi acordate, în special, în cazul în care executarea actului administrativ este

susceptibilă de a provoca daune severe, care ar putea fi remediate cu dificultate și dacă există un caz *prima-facie* împotriva valabilității actului.”

De asemenea, Curtea Constituțională în Hotărârea menționată recunoaște impunerea anumitor condiții pentru aplicarea măsurilor provizorii.

” 68...Măsurile de protecție provizorie dispuse de către instanța competentă pot lua forma de suspendare a executării actului administrativ, în întregime sau parțial, prin care se dispune în totalitate sau parțial restabilirea situației care a existat la momentul adoptării actului administrativ sau la orice modificare ulterioară, și de impunere asupra administrației a oricărei obligații corespunzătoare, în conformitate cu competențele Curții.

Măsurile de protecție provizorie se acordă pentru perioada stabilită de instanță. Ele **pot fi supuse anumitor condiții** și pot fi revizuite.

Măsurile de protecție provizorie nu pot aduce în nici un fel atingere deciziei care urmează să fie luată de instanța sesizată cu privire la contestarea actului administrativ”.

Ministru

Oleg EFRIM

În vederea neadmiterii riscului excesiv în sistemul financiar și întru executarea Hotărârii Curții Constituționale Hotărârii Curții Constituționale nr. 31 din 01.10.2013 pentru controlul constituționalității prevederilor articolului 11 alin. (4) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și articolelor 21 alin. (3) și 23 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 Ministerul Justiției a elaborat un proiect de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Proiectul cuprinde amendamente la Legea privind Banca Națională a Moldovei și la Legea contenciosului administrativ care au ca scop **contestarea actelor Băncii Naționale** în domeniul politicii monetare și valutare, **doar sub aspectul procedurii de adoptare** și stabilirea condițiilor de suspendare a acestor acte, care derivă din raționamentele Hotărârii Curții Constituționale prenotate.

